

De Salamander, nieuwsbrief uitgegeven door het Biodiversiteitsteam Goirle – Riel

Ambtenaren en B-teamleden GH0-gemeenten eensgezind:

Positieve boodschap over biodiversiteit, maar het is twee voor twaalf

Het is twee óver twaalf, zegt een door de wol geverfde ambtenaar: hoe krijgen we de mensen in beweging? Op een zonnige middag in Diessen (Hilvarenbeek) is een gezelschap uit Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk (GH0) in gesprek over herstel van biodiversiteit: de drie gemeenteraden hebben in 2020 om gezamenlijk beleid gevraagd. De conferentie van ambtenaren en B-teamleden (B voor biodiversiteit), geopend door wethouder Ted van de Loo, is opmerkelijk energiek en formuleert boodschappen voor de wethouders en raadsleden die straks in oktober bijeenkomen. Inzet is dat de GH0-gemeenten nog dit jaar beschikken over een gezamenlijk, ambitieus herstelbeleid voor biodiversiteit.

Verdwenen uit Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk

De korhoen is uit Goirle verdwenen, meldt ecooloog Rob van Dijk in de conferentie. Dat komt door de neerdalende stikstofdeken. De kamsalamander is uit Goirle verdwenen, door versnippering van leefruimte. De grutto is uit Goirle verdwenen, door intensivering van de landbouw en door verdroging. De blauwe knoop is uit Goirle verdwenen, door de aanleg van een rotonde. En de bruine eikenpage, door onjuist berm- en bosbeheer. In Hilvarenbeek en Oisterwijk is het niet anders, meent Rob. De oorzaken van biodiversiteitsverlies zijn vele, waaronder de veelbesproken klimaatcrisis en stikstofcrisis. Nog afgelopen week bleek een derde van de boomsoorten op aarde bedreigd. De natuur overleeft de mens wel, zegt Joop van Hezik van B-team Oisterwijk; bij teruglopende biodiversiteit (minder soorten) is het overleven van de mens in het geding. Volgens de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) is bereiken van de beroemde Global Goals voor duurzaamheid, net als herstel na de Coronacrisis, alléén mogelijk als biodiversiteitsverlies wordt gekeerd. Gemeenten hebben daarin een centrale rol te vervullen: de overheid het dichtst bij mensen en lokale omstandigheden.

In dit nummer

2. Twee voor twaalf
Kleur de straten van Goirle
Werkschuur dagen
3. Vlinders in de wind
Regenton is geweldig!
4. Natuurlab
5. Het schrijveke
6. Groener Goirle
7. Excursie Regte Heide
8. Werkgroep planologie
Bouwen in natuur in Riel
10. Akker- en weidevogels in Goirle
12. B-team & contact Colofon.

Kleur de straten van Goirle

Boomspiegels vind je in bijna elke straat. Je-weet-wel: die kale zandgronden met hondenpoep rondom de bomen in het dorp. Zonde! Daarom willen we, samen met de buurt, zoveel mogelijk boomspiegels beplanten met kleurrijke bloemen. Dat doen we op 9 oktober. Vanaf die dag wordt Goirle groener, vrolijker én gezelliger.

Met dit initiatief willen we zoveel mogelijk mensen op de been te krijgen om Goirle mooier te maken. Want door het gezamenlijk planten, zaaien én onderhouden, zorgen de boomspiegels niet alleen voor **vergroening**, maar ook voor **verbinding**.

Maar dat is niet alles. Als de tuintjes klaar zijn, organiseren we samen met de Biodiversiteitsgroep Goirle-Riel **leerzame wandelingen** langs de boomspiegels. Die zijn geschikt voor jong en oud. Zo kunnen de trotse vrijwilligers het resultaat laten zien én motiveert het anderen om ook hun straat aan te pakken.

Annebel de Kok

Onze gemeenten doen al veel, melden ambtenaren, en op onderdelen is er vooruitgang. Met vereende inspanningen brachten we hier, bevestigt Rob, soorten terug: de oeverzwaluw, door de aanleg van nestwanden, de steenuil, dankzij actieve bescherming. En de bosbeekjuffer, door beekherstel en betere waterkwaliteit, de grauwe klauwier, door natuurherstel en veel geduld, en de boomkikker, door natuurherstel en herintroductie. Op tafel ligt een ´Inspiratielijst´ van wat gemeenten al doen en (heel veel) nog kunnen doen. Ambtenaren vinden al ruimte in hun eigen werk: anders doen, meer doen, soms ook minder doen, kennis delen, zicht vergroten op de effecten van het eigen handelen, samenwerken met burgers. Niet voor alles is meer geld nodig, of een nieuw bestuurlijk mandaat. Wat ambtenaren zeker nodig blijken te hebben: een heldere bestuurlijke visie (waar moet het heen), concrete ambitie en gerichte opdrachten, dat scheelt interne discussie met de vele betrokken afdelingen. Wethouder Liselotte Franssen van Goirle geeft mee: de gemeente moet afwegen tussen vele belangen en doelen. Maar er staat veel op het spel.

Gezondheid in het geding

Dat belooft een thema te worden in het vervolg: delen de colleges van B&W en de gemeenteraden het besef van urgentie? Zijn zij bereid noodzakelijke beslissingen te nemen die belangrijk sneller gaan dan de langzaamste burger kan volgen? Kennen zij aan biodiversiteit een bovengemiddeld gewicht toe? Biodiversiteit brengen we, wordt geopperd, heel dichtbij in het besef dat onze gezondheid in het geding is en dat natuur en duurzaamheid geen verlies, maar juist levensvreugde brengen. Soms is een wandeling in de natuur gezonder dan een pilletje nemen. Biodiversiteit wordt een positieve kwestie door inspirerende voorbeelden en door mooie projecten van gemeente en inwoners gezamenlijk. Kennis, bewustzijn, betrokkenheid, motivatie: allemaal nodig bij ambtenaren, gemeentebestuurders en burgers. Daarvoor is in Diessen, beseffen de deelnemers aan de conferentie, een betere basis gelegd. Op naar de volgende stap.

Anjo Roorda, B-team Goirle – Riel

Data werken bij de werkschuur.

De volgende data staan gepland om het terrein rondom de werkschuur te onderhouden: Zaterdag 23 oktober, 27 november en 18 december. Iedereen is dan welkom vanaf 09.30 uur. Groeten van Piet

Natuurexcursie Zuidrand Goirle: vlinders in de wind

Op 31 juli stond eindelijk weer eens een activiteit van het Biodiversiteitsteam gepland in de vorm van een natuurexcursie. Omdat eind juli normaal gesproken veel verschillende dagvlinders te zien zijn, was het thema dan ook een 'vlinderexcursie'. Om 10 uur startten we voor de kerk van Sint Jan voor een wandeling naar het Leijdal. Onderweg naar het bruggetje over de Leij lieten de meegekomen kinderen ons zien hoe de zaden van de grote klis en het klein springzaad zich verspreiden. Vervolgens liepen we het nieuw ingerichte Leijdal in. Daar waren we getuige van een boomvalk die zich met hoge snelheid door de lucht voortbewoog.

Krachtpatsers

De weersomstandigheden bleken tijdens het wandelen niet ideaal voor het waarnemen van vlinders: de zon liet zich weinig zien en er stond een stevige wind. Dat laatste maakt het voor vlinders weinig prettig vliegweer. Na een tijdje lieten dan toch twee atalanta's zich zien, zodat we met recht nog van een vlinderexcursie konden spreken. Atalanta's behoren tot de krachtpatsers onder de vlinders, die blijkbaar een flinke bries niet schuwen. Het zijn trekvlinders, die in het najaar helemaal naar Zuid-Europa vliegen! Er stonden in de slootkanten gelukkig genoeg nectarplanten zoals distels en koninginnekruid. Ook ontdekten we aan de bomen volop klimop, een waardevolle plant die de atalanta's in het najaar de nodige nectar geeft voordat ze aan hun najaarstrek beginnen.

Na een stukje lopen bereikten we de nieuwe brug over de Leij, waarna we via de Watermolenstraat en Bergstraat weer terugkwamen op ons startpunt. Daar besloten we de excursie met het goede idee om voor het najaar weer een nieuwe excursie te houden.

Een regenton is geweldig

Afgelopen jaar hebben we in onze tuin een regenton gezet. Na de eerste aarzeling (zo'n groot lompe ding in de tuin) bleek een houten wijnvat helemaal niet zo te misstaan. Bloemetje erop, staat meteen gezellig. Er zijn ook kunststof tonnen in de handel waar de bloembak al standaard bovenop zit.

Ik wil toch nog eens benadrukken waarom een regenton zo geweldig is. De belangrijkste reden: het bespaart natuurlijk drinkwater. Tuinplanten water geven met ons prachtige Nederlandse drinkwater is eigenlijk zonde. Besparen van drinkwater is goed voor onze portemonnee, maar daarmee hoeft er ook minder grondwater opgepompt en gezuiverd te worden.

Het beste is om de regenpijp via een overloop in de regenton af te koppelen van het rioolstelsel. De hoosbuien van deze zomer laten duidelijk zien hoe belangrijk het is om ons riool niet overmatig te belasten met schoon regenwater. Je kunt zo zelf bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast. Laat daarvoor de overloop van de regenton uitkomen in een verlaagd deel van de tuin. Op onze hogere zandgronden is het regenwater snel weer weggezakt in de bodem. Zo kan het ons kostbare grondwater weer aanvullen.

Tips voor een groen-blauwe tuin zijn te vinden op de website van Waterschap de Dommel:

<https://www.dommel.nl/zelf-aan-de-slag-in-je-tuin>

natuurLab Goirle * Nachtvlinder & Vleermuis avond *

Het natuurLab is een activiteit van, voor en door kinderen, met een thema dat de kinderen zelf aangedragen hebben. Op vrijdagavond 3 september j.l. was het Nationale Nachtvlindernacht. In dit kader organiseerde natuurLab Goirle een bijzondere avondeditie van het natuurLab over nachtvlinders en vleermuizen.

Onze eigen natuurLab locatiebeheerder Piet van Son was de nachtvlinder expert van de avond.

De bomen langs de weg had Piet ingesmeerd met een speciale stroop om nachtvlinders te lokken. Hij had een doek en verschillende lampen opgesteld om andere soorten nachtvlinders te lokken en nog een blauwe lamp boven een emmer met eierdopjes voor weer andere nachtvlinders.

Tijdens de voorbereidingen hadden we gezien dat er meerdere vleermuizen vlogen in de schemering. Daarom waren we heel blij dat ook Rob van Dijk, ecooloog, in ons midden was met een vleermuissensor of batdetector. Zo konden de geluiden, die de vleermuizen die over ons heen vlogen maakten, hoorbaar worden gemaakt met het apparaatje. Fascinerend om de zwarte schimmen over ons heen te zien komen en tegelijkertijd te horen hoe de vleermuizen hun prooiën opsporen middels echolocatie. Terug naar de nachtvlinders, want na de uitleg en het beantwoorden van vragen over nachtvlinders en vleermuizen, mochten de kinderen van het natuurLab zelf aan de slag!

De kinderen kregen loeppotjes en mochten vlinders van de bomen en het doek vangen. Wel voorzichtig, zodat de vlindervleugels niet beschadigen. Eenmaal in een potje kon je ze goed bekijken en opzoeken in een boek. Piet helpt de kinderen daar perfect bij. Alle kinderen mochten één voor één laten zien welke ze hebben en Piet slaat het boek op de juiste bladzijde open. Een dik boek met alleen maar nachtvlinders, heel veel verschillende. Op de juiste bladzijde mogen de kinderen zelf zoeken welke ze precies hebben. De kinderen leren kijken, op details letten (vorm, kleur, patroon), dat er veel verschillende soorten zijn en waaraan je die kunt herkennen. Ze leren nog veel meer: dat sommige nachtvlinders veel voorkomen en anderen veel minder. Daarna werden de nachtvlinders weer vrijgelaten natuurlijk. Er waren ook een aantal volwassenen van de partij, die leerden (bijna) net zoveel als de kinderen. We ontdekten ook dat er andere dieren in het donker actief zijn: naaktslakken, boktorren en muggetjes bijvoorbeeld. Piet heeft alle nachtvlinder waarnemingen van de kinderen doorgegeven op waarneming.nl. Het was een fantastische avond. Leuk om te leren over de nachtvlinders en vleermuizen en fascinerend om te zien hoe enthousiast de kinderen waren en helemaal opgingen in deze activiteit. natuurLab missie geslaagd:

* samen ontdekken * samen leren * samen experimenteren * samen denken * samen doen *

Voor meer informatie bekijk onze [flyer](#) of neem contact op met het natuurLab-team via natuurlabgoirle@gmail.com.

Het Schrijverke – de natuur in boeken door Bart de Vries samengesteld.

Hoe kunnen we de biodiversiteitscrisis bestrijden? Uit deze boeken blijkt wel weer hoe dringend noodzakelijk het is dat we (ook) in ons eigen belang de natuur beschermen en herstellen. Er is geen eenvoudige oplossing voor zo'n complex probleem, maar het zou al helpen als we de natuur gaan zien als iemand die respect verdient, 'al was het maar' omdat ze het ons mogelijk maakt te leven.

Klik op een titel voor meer informatie op de site van de uitgever.

Tip: deze boeken zijn ook te leen bij (of via) de [Bibliotheek Midden-Brabant](#).

Anne Sverdrup-Thygeson – [Op de schouders van de natuur : hoe tien miljoen soorten onze levens redden](#)

We zijn dieper verbonden met het weefsel van de natuur dan we denken. Miljoenen soorten organismen helpen ons aan voedsel, medicijnen en een leefbare omgeving. Sverdrup-Thygeson laat zien hoe belangrijk al die soorten dieren, planten en schimmels voor ons zijn. Vandaag de dag kampen we met een biodiversiteitscrisis die even urgent is als de klimaatcrisis. Sverdrup-Thygeson betoogt dat we, als we onze eigen toekomst willen veiligstellen, moeten leren samen te werken met de natuur. Zie ook de bespreking in [Het Parool](#).

Gerrit J. Gerritsen – [De hooivogel : waarom de grutto vertrekt uit Nederland](#)

Onze nationale vogel is in een halve eeuw van algemene weidevogel een zorgenkind geworden. Gerrit Gerritsen werkt al zijn hele leven aan de bescherming van de grutto, in het veld en achter zijn bureau, van broedgebieden op IJsland tot de overwinteringsgebieden in Afrika. In de hooivogel beschrijft hij die avontuurlijke reizen, maar ook het taaie en vrijwel kansloze gevecht met overheden, zuivelcoöperaties en Franse jagers om de grutto te redden. Zie ook het artikel in [de Volkskrant](#).

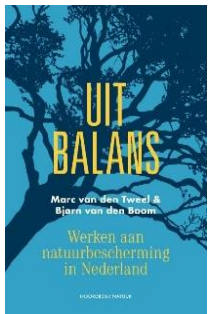
Erik Kaptein – [Rechtsgelijkheid voor de natuur : waarom niet-menselijk leven rechten verdient](#)

Vandaag de dag is de levende natuur zo goed als rechteloos. Willen we voorkomen dat de natuur haar rechten opeist met uitstervende ecosystemen en daaraan verbonden voedseltekorten en migratiestromen, dan zullen we ook het niet-menselijk leven moeten integreren in ons rechtssysteem en staatsbestel. Landschapsarchitect Erik Kaptein vertelt waarom en hoe. Zie ook dit artikel in [de Volkskrant](#).

Robert Kwak en Jip Louwe Kooijmans – [Nederlandse vogels in hun domein](#)

Van de Noordzee tot het Limburgse heuvelland kent ons land een grote diversiteit aan verschillende landschappen met elk hun eigen vogelbevolking. Dit boek leidt je langs kust & duin, zoetwater & moeras, heide & hoogveen, bos, boerenland en stedelijk gebied. Waarom komen deze vogelsoorten hier voor? Wat is de invloed van de mens op het landschap en dus op de vogels die erin voorkomen? Wat moet verbeterd worden om de basiskwaliteit van de domeinen te waarborgen? Zie ook dit artikel in [Trouw](#).

Marc van den Tweel – [Uit balans : werken aan natuurbescherming in Nederland](#)

Kunnen we de natuur écht herstellen in balans met landbouw, woningbouw en de energietransitie? En moet dat natuurbeheer erop gericht zijn om zoveel mogelijk planten en dieren te beschermen, of leidt dat alleen maar tot geknutsel en wensnatuur? Scheidend directeur Marc van den Tweel beschrijft hoe Natuurmonumenten voor dilemma's gesteld wordt en koers bepaalt in lastige en regelmatig terugkerende discussies.

Groener Goirle

Op 11 en 12 september heeft GG met een kraam bij de open dag van de Dahliavereniging gestaan, waar we van harte welkom waren in een gezellige en ontspannen sfeer. Enkele leden hebben de afgelopen maanden plantjes gekweekt die gratis werden aangeboden. De meeste vraag was voor de kleine vlinderstruik en de akelei. Op zaterdag waren we al een aardig eind door de planten heen en op zondag waren we helemaal los. Op zondag heeft Coby het erg druk gehad met het uitdelen van de zaden die zij zelf had verzameld. Ruim 150 zakjes werden aan de man gebracht en op deze manier hopen we dat Goirle er komend voorjaar weer vrolijker en biodiverser uitziet.

Piet, Hannie en Coby hartelijk dank voor jullie inspanningen waardoor we op deze manier toch weer even in de belangstelling stonden.

Excursie Regte Heide e.o en Rovertse Heide, 5 juli 2021

Deelnemers: Chris Rövekamp (BL), Wim de Jong (BL), Paul Meulemans (VNMH), Victor Retel Helmrich (B-team G)

Aanleiding

Het project Nardus&Limosa richt zich op herstel van heideterreinen. Het is het project dat door Stichting Brabants Landschap een aantal jaren geleden is gestart. Om de plaatselijke natuurverenigingen hierover goed te informeren ontvingen wij in 2020 al een uitnodiging om de Regte en de Rovertse Hei onder deskundige leiding te bezoeken. Vanwege de geldende coronaregels kon de groep helaas niet groter zijn dan vier mensen. Voor het B-team was ik de gast en voor de Vereniging Natuur en Milieu Hilvarenbeek was dat Paul Meulemans.

Ontvangst op 't Riels Hoefke

Bij Wim aan tafel legt Chris, met de kaart van de gebieden uit wat de reden is voor de voorgestelde maatregelen en wat die inhouden. Het probleem van de achteruitgang van natuur op de hoge zandgronden is grensoverschrijdend. Om die reden is samen met de Vlaamse natuurbescherming dit project, Nardus en Limosa geformuleerd. Het wordt door de overheden zowel in Nederland als België financieel wordt ondersteund en zal de komende jaren worden voortgezet. Op de site <https://www.brabantslandschap.nl/actueel/werk-in-uitvoering/life-nardus-en-limosa/> van Brabants Landschap is hierover alles te lezen.

De maatregelen bestaan in hoofdzaak uit:

- Tegengaan van verdere verzuring en verdroging van de bodem
- Vernatting door waterretentie
- Verhogen van de landschappelijke variatie in begroeiing en abiotiek.

Excursie

Aan de zuidkant van de open heide zagen we het **paraboolduin** in de vorm van een verhoogde sikkel in het heidelandschap liggen. Het duin is een zichtbaar overblijfsel van het ontstaan van de heide. Noordwestelijke winden zorgden in de laatste IJstijd voor de afzetting van de dekzanden op deze plek. Het dekzand dat hier uit fijnzand bestaat is grotendeels met mos en grassen bedekt. De bedoeling is het zandige aspect meer kans te geven door de heide te chopperen (alle begroeiing tot aan de wortel afschrapen) en opslag te verwijderen. Daarnaast wordt hier, evenals op andere plaatsen op de heide steenmeel gestrooid om de bodemkwaliteit te verbeteren. Daarmee zorgt het voor buffering tegen de verzuring en wordt de mineralenrijkdom omhoog gebracht, wat de oorspronkelijke heidevegetatie ten goede komt.

Het volgende stoppunt werden **natte hooilanden** langs de Leij ten z.o. van het Riels Hoefke. Hier is de overgang van het vochtige beekdal naar de hoger gelegen gronden met bos en akkers mooi te zien. De openheid van deze vochtige hooilanden wordt met jaarlijks machinaal maaien in stand gehouden; het vormt zo een geschikt biotoop voor grutto, tureluur, watersnip en porseleinhoen. Hogerop liggen akkertjes met Sint Jansrogge waar we in de akkerranden typische akkerkruiden aantreffen als slofhak en korensla.

De excursie ging verder over de **zandpaden richting Halve Maan** aan de zuidkant van het reservaatgebied. Ook hier zal meer openheid worden gecreëerd. Langs de paden zal het bos worden teruggezet en de bodem zal net als elders met het opbrengen van steenmeel worden verbeterd.

Een andere maatregel om de landschappelijke en ecologische kwaliteit te verbeteren is het waterbeheer. Deze wordt afgestemd op het zo lang mogelijk **vasthouden van regenwater**. We zagen dat bestaande en nieuwe stuwen in de sloten van dit gedeelte van de heide voor een verhoogd peil zorgen.

Tot slot brachten we een bezoek aan de Rovertse Heide waar al sedert tientallen jaren een groot stuk dennenbos is gekapt om de oorspronkelijke heidevegetatie weer een kans te geven. Nu is te zien dat dit zijn vruchten heeft afgeworpen. Struik en dopheide hebben er zich ontwikkeld en d.m.v. gerichte begrazing wordt de vergrassing teruggedrongen. Om dit succes voort te zetten zal dit jaar worden begonnen met het leggen van een **boogvormige verbinding** naar de Papschotse heide. Hiertoe zal flink wat van de bestaande bosopstanden moeten worden gekapt om plaats te maken voor open zandige stukken en hei. Uiteindelijk zal dit resulteren in een minder monotoon bos met meer variatie in boomsoorten en een rijkere structuur. Met de extra aandacht voor bodemkwaliteit door het opbrengen van steenmeel mag zeker worden verwacht dat dit de biodiversiteit ten goede zal komen.

Tilburg, 08-09-2021 Victor Retel Helmrich

Nieuws uit de werkgroep planologie

De werkgroep planologie is afgelopen voorjaar betrokken bij de ontwikkeling van het Havep-terrein aan de Bergstraat en het achterliggende Leijdal. Projectontwikkelaar Wilma Wonen heeft met ons contact opgenomen, met de vraag om mee te kijken naar het stedenbouwkundig plan. We hebben verschillende adviezen gegeven om meer biodiversiteit in het plan te krijgen. De ontwikkelaar staat gelukkig open voor onze adviezen en heeft de betrokken architecten en stedenbouwkundigen 1 op 1 met ons laten overleggen. Hopelijk leggen we hiermee de basis voor een prachtige natuurinclusieve woonwijk in Goirle.

Ook een aantal zonneparken hebben onze aandacht gehad. Zo hebben we onderzoek uitgevoerd naar natuurwaarden op beoogde zonneparken aan het Gorps Baantje en de Beeksedijk en hier adviezen voor gegeven. Tenslotte is het vermelden waard dat voor bestemmingsplan Leijoever de rechter op 7 juli een voorlopige voorziening heeft getroffen. Dit houdt in dat het woningbouwplan hier voorlopig is opgeschort totdat de rechter het plan inhoudelijk heeft beoordeeld. Op 23 september zal hiervoor een zitting zijn bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, tegelijkertijd met de procedure voor Landgoed Leijvennen.

B-team in beroep tegen Bestemmingsplan Landgoed Leijvennen

Bouwen in de natuur in Riel: tot hier en niet verder

Een 'Nieuw Landgoed' beginnen kan soms een goed idee zijn: het brengt een woonhuis 'met allure' en het brengt vooral: nieuwe natuur. Zulk nieuw bos meet minimaal vijf tot 7½ hectaren en is veelal openbaar toegankelijk. Maar wat als die 'nieuwe natuur' alleen in naam nieuw is? En als het huis 'met allure' bestaande natuur blokkeert en in de weg zit?

Het Biodiversiteitsteam Goirle-Riel tekent beroep aan bij de Raad van State tegen het omstreden Bestemmingsplan Landgoed Leijvennen in Riel, dat strijdig is met diverse landelijke en provinciale regels en afwijkt van het eigen landschapsbeleid van de gemeente.

Historische grond aan De Leij

Het beekdal van De Leij in Riel, daar zou 'Landgoed Leijvennen' moeten komen met drie enorme bouwblokken. Het beekdal is een waardevolle, te beschermen plek. Dit is historische grond: De Leij en het beekdal hebben eeuwenlang de identiteit van Riel als nederzetting, dorp en dorpsgemeenschap bepaald. Het B-team, al jaren in het beekdal aan het werk, ziet er de typische soorten van het Brabantse cultuurlandschap: de kleine vuurvliinder, de spotvogel, de watersnip, de houtsnip, de roodborsttapuit. Diersoorten die zijn verdreven door de intensieve landbouw vonden hier hun plek.

Het beekdal verbindt bovendien grote natuurgebieden: de Kaaistoep in het noorden en de Regte Heide in het zuiden. Soorten als libellen, dag- en nachtvinders, amfibieën, vogels, vleermuizen en grote en kleine zoogdieren, kunnen zich veilig tussen die gebieden verplaatsen: zo voorkomen zij genetisch verval door isolatie. Een bredere natte verbindingszone functioneert beter, want elke soort heeft eigen omgevingsvoorwaarden. Het beekdal is belangrijk voor de natuurkwaliteit op regionale schaal!

Afgeknepen verbindingszone

Hoewel de gemeente Goirle het gebied in het Landschapsbeleidsplan aanduidt als te beschermen zone, 'geheel natuurlijk in te richten', schrok de gemeente niet van de excessieve bouwblokken die een projectontwikkelaar er projecteerde. Alle kuubs bij elkaar gaat het om gebouwen gelijk aan zo'n 29 stadswoningen. Het Bestemmingsplan Buitengebied, dat nieuwe woningen verbiedt, moest ervoor aangepast op een gekunstelde manier, met veel gegoochel met hectaren. Helaas, nieuwe natuur creëren zoals de regeling Nieuwe Landgoederen bedoelt, gebeurt alleen op papier: de bestemming 'landbouw' veranderen in 'natuur' verandert niets, want er is al natuur, zoals het B-team weet als geen ander. En de al bestaande natuur wordt door de bouwblokken ernstig gefrustreerd; de verbindingszone wordt afgeknepen.

De deskundige, verontruste reactie van het B-team maakte indruk: de gemeenteraad stemde eind 2019 tégen het plan. De raad wilde meer balans tussen bebouwing en geboden natuurontwikkeling en het beekdal vrijwaren van verstoring van ecologische waarden. Vervolgens echter paste het College van B&W het plan op ondergeschikte punten aan en stemde de gemeenteraad in juni 2020 tot verrassing en ontzetting van betrokkenen alsnog voor. Nu is het aan de Raad van State: het B-team gaat in beroep tegen het Bestemmingsplan en vraagt een voorlopige voorziening om bouwen tijdens de juridische procedure onmogelijk te maken.

Brabantse Milieufederatie en Het Groene Hart Brabant

De bouwblokken in het beekdal verstoren de rust en het leefgebied van soorten en vernauwen de natte verbindingszone. Alleen de projectontwikkelaar wordt (veel) beter van dit 'Nieuwe Landgoed', en het handjevol mensen dat het zich kan veroorloven zo royaal buiten te gaan wonen. Natuur, biodiversiteit en inwoners van Riel en Goirle hebben het nakijken. Dat een Nieuw Landgoed als 'economische drager' nodig zou zijn om er natuur te ontwikkelen is niet waar: de gemeente, eigenaar van verschillende percelen in het gebied, kan dat zonder meer doen, zonder villa's in het kostbare beekdal.

De Brabantse Milieufederatie en vereniging Het Groene Hart Brabant voegen zich bij het beroep van het

Vlinderavond Natuurlab

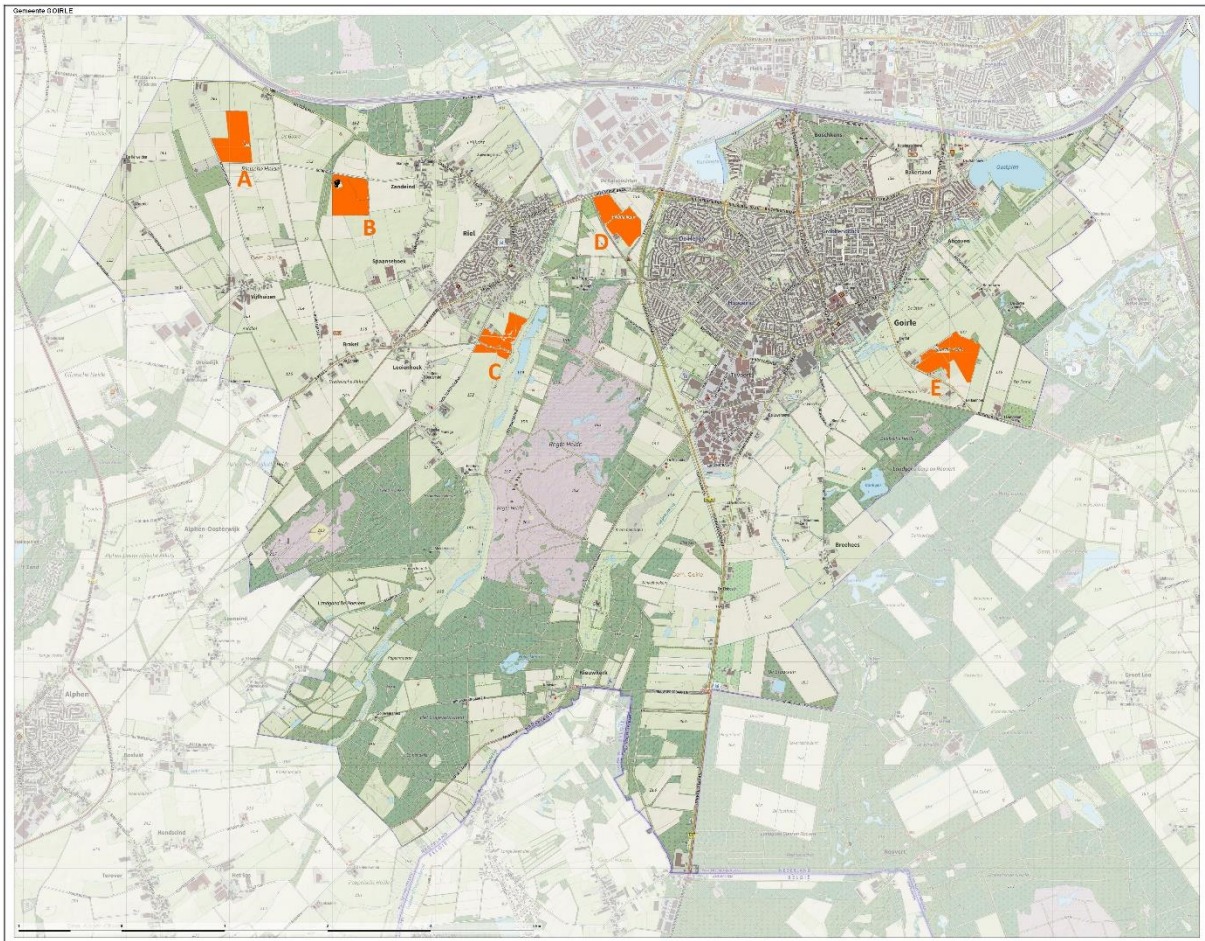

Zwaluwen, akker- en weidevogels in Goirle

Dit voorjaar is de Werkgroep zwaluwen & weidevogels van het B-team Goirle begonnen met de bescherming van weidevogelnesten op akkers in de gemeente. Daarvoor zijn contacten gelegd met boeren die de akkers bezitten en/of bewerken. Verder is contact gelegd met de Werkgroep weidevogels Gilze met wie we ook samen op pad zijn gegaan om weidevogelnesten te lokaliseren. De gegevens zijn ingevoerd in het landelijk invoerportaal 'de Boerenlandvogelmonitor'.

Weidevogelbescherming voor het behoud van biodiversiteit

Het is bekend dat de achteruitgang van weidevogels in Europa zeer sterk samenhangt met het intensieve landgebruik van het agrarische gebied waar deze vogels broeden. Kieviten, grutto's, watersnippen, wulpen, scholeksters, patrijzen en kwartels zijn allemaal afhankelijk van het boerenland om zich voort te planten en te overleven. Tot de jaren 90 van de vorige eeuw waren deze soorten elk jaar als broedvogel in die gebieden binnen de gemeente Goirle en Riel te vinden. Nu is dat wezenlijk anders; de weides zijn omgevormd tot snijgrasvelden die steeds vaker worden gemaaid of tot mais-, bieten- of aardappelakkers. Met name akkers zijn favoriet als nestlocatie voor kievit en scholekster maar helaas worden die in het voorjaar dusdanig vaak bewerkt dat het uitbroeden van de eieren en grootbrengen van de jongen schier onmogelijk is geworden. Hetzelfde geldt voor de Wulp die het van ongestoord grasland moet hebben.

Akkers in de gemeente Goirle waar nesten zijn gelokaliseerd en beschermd

Aan de slag met de weidevogelbescherming

Willen we de weidevogels behouden dan is het dus noodzakelijk te zorgen dat zoveel mogelijk nesten succesvol tot een nieuwe generatie leiden. Het opsporen van nesten, ze markeren en volgen is dan noodzakelijk. Daarmee zijn we dus dit jaar begonnen.

De onderzochte akkers

Omdat dit het eerste jaar is van onze weidevogelbeschermingsactie was het nog niet mogelijk alle akkers in de gemeente te bekijken op bedreigde nesten. Voor het beschermen is altijd medewerking van de boer nodig. We waren zeer te spreken over de boeren die wilden meewerken aan de bescherming. In Goirle en Riel kregen we van 5 boeren medewerking om de nesten te vinden, te markeren en tijdelijk te verplaatsen tijdens de bewerkingen. Op bijgaand kaartje zijn de akkers van de boeren aangegeven.

Het veldwerk

We hebben een groep van 12 mensen op de lijst staan die zich bereid verklaarden op de noodzakelijke momenten het veld in te gaan om nesten op te sporen en zo nodig te markeren. De lijst bleek uiteindelijk te klein om effectief alle akkers te onderzoeken. Wel hebben we met deze groep op de bovengenoemde akkers resultaten bereikt. Hieronder een overzichtje.

Resultaten

Het akker A en B op de kaart liggen in het weidevogelgebied De Rielse Heide langs de Goorweg in Riel. De akker C ligt langs het Riels Laag en de Oude Tilburgsebaan. Akker D en E liggen in Goirle, D langs de Turhoutsebaan in het Riels Kwadrant en E ligt langs de Beeksedijk in het gebied dat de Goirlese Weide heet.

Alle akkers zijn productieakkers in regulier agrarisch beheer; d.w.z. dat er met machines wordt geploegd, geëgd, mest geïnjecteerd, uitgereden met vaste mest, gezaaid en gespoten wordt. Een hele trits van bewerkingen achter elkaar. Begrijpelijk dat een kievit, scholekster of andere weidevogel hier geen kans ziet jongen groot te brengen als nesten niet op de een of andere wijze worden ontzien. Toch zijn er broedsels dit jaar gered en zijn jongen in verschillende stadia van ontwikkeling gezien. Oe akkers A en B zijn vooral dankzij hulp van de Weidevogelgroep Gilze kunnen worden beschermd.

We moeten nog gegevens ontvangen en analyseren maar hieronder een overzicht van de aantallen beschermde nesten per akker zoals tot nu toe bekend is.

	nest met eieren	geslaagd	jongen gezien
A Goorweg	2	2	?
B Goorweg	4	?	Ja
C Riels Laag	4	3	Ja
D Riels Kwadrant	3	2	Ja
E Goirlese Weide	4	0	–
E 2 ^e broedsel	2	2	Ja

Een uitgebreid verslag is in bewerking en zal op onze site www.biodiversiteitgoirle.nl te lezen zijn.
Victor Retel Helmrich

Stichting Biodiversiteit Goirle – Riel streeft de navolgende doelstellingen na:

1. actief buiten aan de slag te gaan met onderhoud van het landschap en het herstellen van het leefgebieden van dieren die in onze omgeving thuis horen;
2. educatie en voorlichting: inwoners van Goirle, jong en oud, gaan we betrekken bij onze natuurlijke leefomgeving en we vergroten hun kennis over de natuur. Hiermee hopen we dat onze inwoners mogelijkheden aangrijpen om zelf wat te doen aan het behoud en ontwikkelen van natuurwaarden.
3. Advies en beleid: we beïnvloeden de beleidsvorming en planvorming van de gemeentelijke overheid, projectontwikkelaars, woningstichting en particuliere initiatiefnemers, wanneer dit vanuit het oogpunt van natuurwaarden van belang is. Dit doen we door hen gevraagd en ongevraagd advies te verstrekken. Particulieren en bedrijven zullen we in principe alleen op verzoek adviseren.
4. Kennis en onderzoek: we vergaren, behouden, delen en ontwikkelen kennis van de natuur in het algemeen en van de natuur in de gemeente Goirle in het bijzonder. Deze informatie communiceren we zoveel mogelijk naar de bevolking.

U kunt bovenstaande doelen mee helpen te verwezenlijken door als donateur de stichting te steunen. Een donateurschap kost minimaal €10,- per jaar. Aanmelden als donateur kan telefonisch of schriftelijk bij het secretariaat.

Stichting Biodiversiteit Goirle–Riel

voorzitter: Anjo Roorda

secretaris: Jan Hes

penningmeester: Jan Hes

bestuurslid: Rob van Dijk, Hans van der Schoot, Victor Retel Helmrich

secretariaat: tel. 06-24529826

website: www.biodiversiteitgoirle.nl

E-mail : contact@biodiversiteitgoirle.nl

Bankrekening NL91 TRIO 0254 7289 36, ten name van Stichting Biodiversiteit Goirle

Kijk ook eens

Er zijn verschillende mogelijkheden om bewuster om te gaan met water in je tuin. Je kunt de regenpijp afkoppelen, waardoor schoon regenwater niet naar het riool hoeft. Je kunt een regenton plaatsen om regenwater in op te vangen, een groen dak aanleggen om regenwater op te slaan en zoveel mogelijk tuintegels verwijderen, waardoor regenwater de grond kan intrekken. Maar wat komt er allemaal kijken bij het afkoppelen van de regenpijp of het aanleggen van een groen dak? Stap voor stap helpen we je graag op weg ->klik op logo

Colofon.

De Salamander is een nieuwsbrief uitgegeven door Stichting Biodiversiteit Goirle – Riel.

De Salamander verschijnt 4 maal per jaar.

Redactie: Nel van Aggelen & Bart Kobes

Email nieuwsbrief : nieuwsbriefbteam@outlook.com

Voor het afmelden voor deze nieuwsbrief [klickt u hier](#)